

KJAK

Hevur Helle Thorning-Schmidt meldað seg inn í Fólkaflakkin?

Donsku Sosialdemokratarnir arbeiða í lötuni við eini ætlan, ið skal broyta sokallaða »vælfærdarstatin«. Tað vistu danskir fjølmiðlar at siga fyri fáum vikum síðani

HELGI ABRAHAMSEN

Løgtingsmaður fyri Sambandsflokkin

»Vit standa í eini búskaparligari stöðu, harneyðugt er at umhugsa, um vit hava ráð til tær altumfatandi veitingarnar,« endurgóvu fjølmiðlarnir úr upplegginum frá Sosialdemokratunum. Sagt var eisini, at flokkurin ivast í, um onkrar almennar veitingar í framtíðini mugu raðfestast øðrvísi, og onkrar kanska heilt takast burtur. Ætlaðu sparingar sigast fara at raka bæði heilsuverkið, útbúgvingarskipanina og almannaveitingarnar.

»Danir eru blivnir raskari at krevja sín rætt, enn at gera sína skyldu«, stendur í upplegginum hjá Sosialdemokratunum.

Viðvendir leiklutir

Hetta er ikki júst tað, sum Sosialdemokratiski flokkurin er kendur fyri og neyvan er tað við góðum huga, at ætlanin verður sett í verk.

Í stóra andstöðuflokkinum, Vinstra, undra tey seg yvir hesa kúvending, tí seinastu 10 árin hava sosialdemokratarnir átalað harð-

liga allar broytingar av hesum slagnum, men nú sær út til at leiklutirnir eru viðvendir.

Hetta vísir hvussu stórir munur er á at vera í samgongu og andstöðu. Øll droyma um eitt vælfærdarsamfelag, og so leingi sum tú ert í andstöðu kanst tú brúka stór orð um tað. Men í samgongu er neyðugt at hyggja eftir fíggjarliga veruleikanum, og hagar eru donsku sosialdemokratarnir nú komnir.

Eitt broytt samfelag

Í Føroyum, eins og í hinum Norðurlondunum, hava vit ikki sama samfelag nú sum vit høvdu, tá til dømis fólkapensjónin varð sett í verk. Samansetingin av aldursbólum er munandi broytt, og tí mugu skipanirnar lagast til henda veruleikan. At andstöðuflokkar tala harðliga at fôrda politikkinum, er ikki lægið, men í samgongu høvdu teir eisini verið noyddir at gjørt líknandi tiltøk. Tað er ikki bara ein spurningur

um ideologiir, men eisini um fíggjarliga veruleikan.

Í Norðurlondum eru útreiðslurnar til heilsuøkið tvífaldaðar síðani 1990, og í Noreg eru tær fýrafaldaðar. Øllum er greitt, at henda gongdin kann ikki halda fram. Neyðugt er við nøkrum grundleggjandi broytingum, og tað hava sosialdemokratarnir í Danmark nú valt at gera nakað við. Gomlu ráðini um effektivisering (tað at fáa meira fyrir pengarnar), er ikki nóg mikið longur. Neyðugt er við grundleggjandi reformum.

Somu avbjóðingar

Avbjóðingarnar í Føroyum eru tær somu, sum tey hava í okkara grannalondum. Vit hava eina vælfærdarskipan, sum í stóran mun verður fíggjað við skatti og almennum gjøldum og í lítlan mun við privatum tryggingum. Vit játta fleiri og fleiri pengar til hesar skipanir, men tað

nøktar ikki tann vaksandi tørvinn. Í hinum endanum hava vit eina minkandi arbeiðarafjöld, sum ikki klárar at gjalda vaksandi krøvini. Vit hava við øðrum orðum ein fíggjarligan veruleika, sum ikki samsvarar við okkara dreymar.

Mugu hugsa øðrvísi

Øll Norðurlond, eisini Føroyar, noyðast at taka stórar avgerðir, sum fara at broyta samfelagið nógv. Vit fara at hoyra hørd mótmæli, men um vit ikki taka avgerðirnar sjálvi, so fer onkur annar at gera tað fyrir okkum, tá vit einki eiga at gjalda við. Men hóast henda veruleika, so eiga vit ikki at missa mótið, tí tað finnast aðrar loysnir enn tær sum vit eru von við.

Tað er ikki ein trupulleiki, at fleiri blíva eldri. Trupulleikin er heldur, at vit duga so illa at hugsa, at tingini kunnu gerast øðrvísi.

MORTAN RASMUSSEN

Formaður í eldraráðnum í Tórshavnar kommunu

Í samgonguskjalinum hjá sitandi landsstýri stendur orðarætt:

– Eldrapolitikkur – Árið 2012 verður útnevnt at vera ár teirra eldru.

Setast skal ein arbeiðsbólkur við m.a. umboðum fyrir tey eldru at gera ein

eldrapolitikkur við heildarætlan fyrir innihaldið í tænaastuni. Dentur skal leggjast á, at tænaastan í størst møguleigan mun stuðlar upp undir lívsgóðskuna og sjálvsavgerðarrættin hjá tí einstaka.

Tilboðini á eldraðkinum verða veitt við stöði í eini

heildarveiting av tørvinum hjá tí einstaka og við tí fyrir eyga, at hin einstaki kann vera heima sum longst.

Visitering til heimahjálps skal víðkast til eisini at fevna um heimavenjing, ergo- og fysioterapi, fyrir at fólk kunnu vera longur virkin.

Heimahjálpin skal styrkjast. Upptøkureglur til vardtilhald, sambýli og røktarheim skulu samskipast. Miðvís ætlan fyrir demensøkið verður lögð. Eldraðkið verður lagt út til kommunurnar 1. Januar 2014.

Føgur orð – og lyfti? Men Ikki eitt einasta orð um øll tey eldru, sum ikki hava tørv á umrøddu »tænaastum«!

Tíverri er hugburðurin

blivin til, at vit eldru eru ein byrða, ein bylgja ja ein rættulig tsunami, sum fer at hálva samfelagnum innan stutta tíð, og sum vit ikki longur hava ráð til at stuðla fíggjarliga. Hví blíva við at nýta hesi niðursetandi heitini?

Er hetta tøkkin fyrir at hava stríðst okkum gjøgnum krígsárin? Ígjøgnum fimmti-árin? Og fyrir at hava brotið upp úr nýggjum í sekstí-árunum og hildið fram til dagin í dag? Vit hava lagt stöðið til tey ríkastu árin, sum Føroyar nakrantið hava havt og fáa. Úrslitið er, at ábyrgdarfullir politikarar hava sett okkum í stóra skuld og ført ein politikk, sum m.a.

hevur sent ein stóran part av okkara ungdómi av landinum. Tað kostar!

Evropeiska eldraárið er viðtikið av 27 limalondunum í EU saman við Íslandi, Lichtenstein og Noregi. Ikki eitt orð um Føroyar. Er Føroyar ikki við? Hevur uttanríkstænaastan sovið her?

Evropeiska eldraárið hevur als onki við almennu tænaasturnar at gera.

Endamálið við evropeiska eldraárinum er at vísa á tað virðisiskoyti, tey eldru geva samfelagnum. Tað skal eggja teimum, sum taka avgerðirnar, og viðkomandi pørtum á øllum stigum at skapa betri møguleikar fyrir virknum

eldraárum og samhaldsfestni millum andursbólaknarnar.

Minnist meg rætt bleiv við lóg 1. Januar 1997 ásett, at almennu tænaastumannalønin skuldu broytast og tær hægstu setast niður. Hetta kundi tó bert setast í gildi í stigum, og fyrir ikki at talan skuldi verða um ognartøku, skuldi ganga 7 ár, áðrenn tiltøk kundu setast í verk.

Nú talan er um okkara fólkapensionistar hirða vit ikki so frægt sum at geva teimum eitt rímuligt skoðbrá bert nakrar mánaðir!

Er hetta at virða tey eldru?

Eldrapolitikkur